
Rapport

Detaljregulering datasenter Korgen

OPPDRAKSGIVER

Nordkraft Prosjekt AS

EMNE

Konsekvensvurdering landbruk

DATO / REVISJON: 30. september 2023 / 00

DOKUMENTKODE: 10229169-01-PLAN-RAP-05

Multiconsult

Med unntak av de rettigheter oppdragsgiver har i henhold til avtalen med Multiconsult AS, tilhører alle rettigheter til dette dokument Multiconsult. Innholdet – eller deler av det – må ikke benyttes til andre formål eller av andre enn forutsatt i avtalen. Multiconsult har intet ansvar hvis dokumentet benyttes i strid med forutsetningene. Dokumentet kan ikke kopieres uten tillatelse fra Multiconsult.

RAPPORT

OPPDRAAG	Detaljregulering datasenter Korgen	DOKUMENT KODE	10229169-01-PLAN-RAP-05
EMNE	Konsekvensutredning landbruk	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAAGSGIVER	Nordkraft Prosjekt AS	OPPDRAAGSGLEDER	Gry Eva Michelsen
KONTAKTPERSON	Dag-Arne Arnesen Wensel	SAKSBEH	Eivind Holmvik
KOPI		ANSVARLIG ENHET	Arealplan og utredning, Tromsø

SAMMENDRAG

Foreliggende rapport redegjør for forholdet til naturressurser i forbindelse med en reguleringsplan for et datasenter i Korgen, og mulige konsekvenser av utbygging og drift.

Formålet med reguleringsarbeidet er å legge til rette for etablering av næringsvirksomhet, primært haller for datalagring med til-hørende administrasjonsbygg, samt transformatorstasjon. Området skal tilrettelegges med nødvendig adkomstveier og øvrig infrastruktur. Planområdet er avsatt til LNF-område i kommuneplanens arealdel.

I forbindelse med etablering av tiltaket skal det fjernes dyrkbar jord, skog og annen vegetasjon i planområdet. Det er registrert 13,3 daa med fylldyrket jord i planområdet, 3,2 daa av dette bli omdisponert i forbindelse med tiltaket. I tillegg til fulldyrket jord er 51,3 daa registrert som dyrkbar jord. 50,4 av den dyrkbare jorden er i dag skogsarealer. Totalt er det 175,2 daa registrerte produktive skogsarealer i planområdet

Tiltaket vil medføre en nedbygging av planområdet som vil hovedsakelig påvirke produktive skogsarealer og dyrkbar jord. Tiltaket vurderes ikke å få konsekvenser utover planavgrensningen.

Med bakgrunn i overnevnte punkter, og iht. Statens vegvesens håndbok V712 vurderes tiltaket å medføre ubetydelige miljøskader (0) på landbruksinteressene i planområdet.

00	18.09.2023	Utkast til oppdragsgivers gjennomsyn	Eivind Holmvik	Gry Eva Michelsen	Gry Eva Michelsen
REV.	REV. DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	5
1.1	Bakgrunn.....	5
1.2	Planavgrensning.....	5
2	Utredningsalternativer og utredningskrav	7
2.1	Hovedalternativet (utbyggingsalternativet).....	7
2.2	0-alternativ	8
2.3	Tiltaks- og influensområde	9
3	Metode.....	10
3.1	Planprogram	10
3.2	Registreringskategorier naturressurs.....	10
3.3	Verdi	11
3.4	Påvirkning	12
3.5	Konsekvens	12
	Verdivurderinger	14
3.6	Datagrunnlag	14
3.7	Jordbruk	16
3.8	Beite.....	20
3.9	Skogbruk	20
4	Omfang og konsekvenser.....	23
4.1	0-alternativet	23
4.2	Hovedalternativet	23
5	Avbøtende tiltak.....	27
6	Grunnlagsmateriale / kilder	28

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Økt bruk av internett gir utfordringer både med tanke på sikker og effektiv håndtering av data, plassering av datasenter og økt energiforbruk. Globalt er det derfor et stort behov for etablering av datasenter, og antallet store datasentre vil øke kraftig de neste årene.

Det er en stor fordel med et kjølig klima når sentrene skal tempereres. Norge har i den sammenheng en del komparative fortrinn i dette markedet; kaldt klima, konkurransedyktige kraftpriser, sterkt og stabilt nett, fornybar energi, stabil økonomi og stabilt klima.

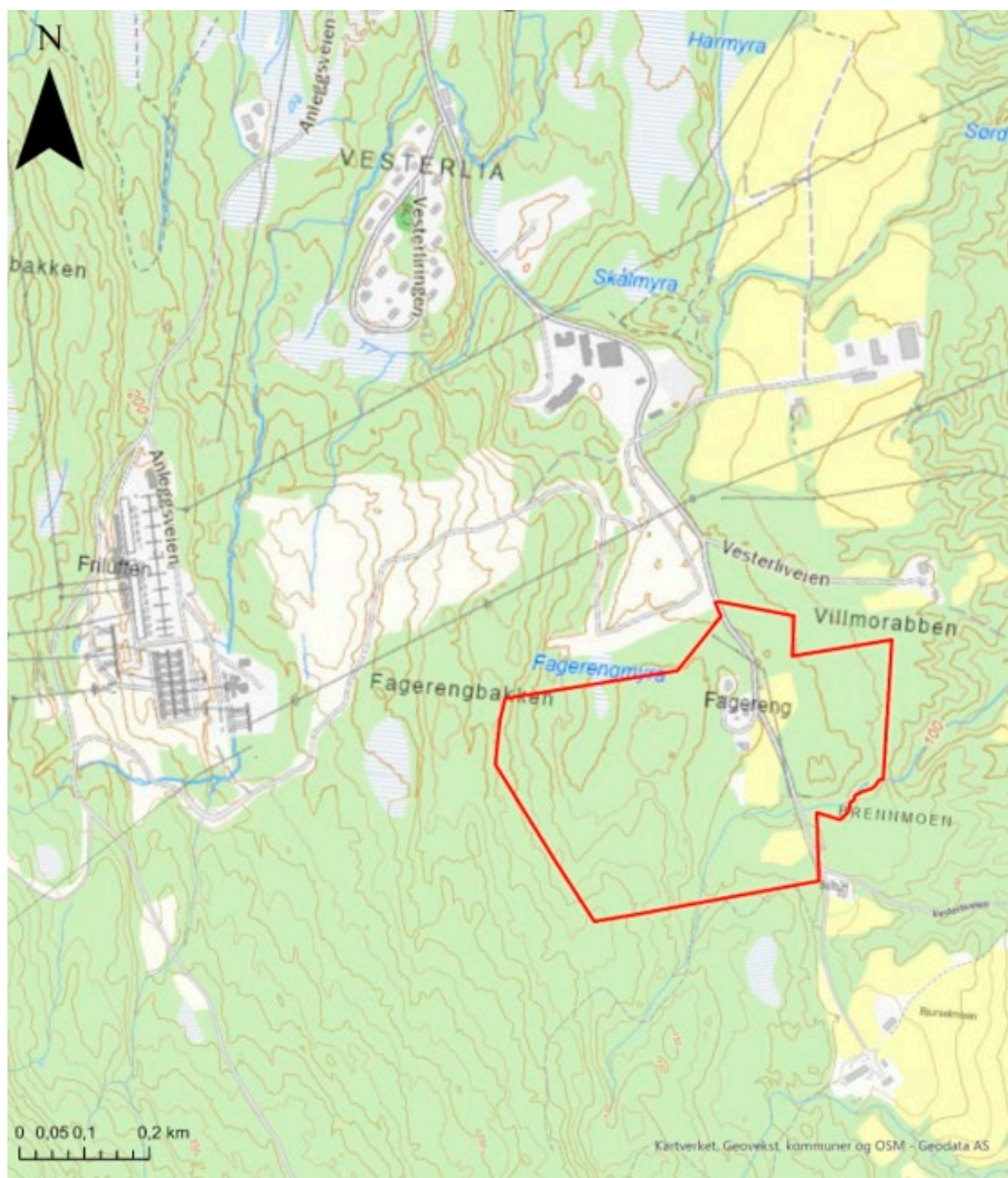
I Stortingsmelding om Digital Agenda (Meld. St. 27 (2015-2016)) fremgår det at regjeringen vil styrke grunnlaget for datasentre og annen databasert næringsvirksomhet i Norge. Dette med hensikt å tilrettelegge for nasjonale og internasjonale aktørers etablering og drift.

I denne forbindelse har Nordkraft Prosjekt AS tatt initiativ til å utarbeide en reguleringsplan som skal legge til rette for etablering av nærings-virksomhet i Korgen, primært haller for datalagring med tilhørende administrasjonsbygg. Området skal tilrettelegges med nødvendig adkomstveier og øvrig infrastruktur.

Multiconsult Norge AS er plankonsulent og ansvarlig for utarbeidelse av plandokumentene.

1.2 Planavgrensning

Planområdet ligger i et bredt dalføre ca. 4 km sørvest for Korgen i Hemnes kommune. Selve planområdet er i stor grad skogkledd i dag. Planområdet er på 197,2 daa og ligger 4 km sørvest for Korgen. Planområdet omfatter eiendom 109/3, 109/10 og deler av Vesterliveien.

Figur 1-1: Planavgrensning markert med rødt.

2 Utredningsalternativer og utredningskrav

2.1 Hovedalternativet (utbyggingsalternativet)

Planområdet avsettes i hovedsak til næringsformål som skal være omkranset av grønnstruktur. Arealet som reguleres til formål næring forventes utbygget trinnvis. I planforslaget er det ikke tatt stilling til hvilket område som skal bygges ut først, da dette vil avhenge av utbyggingsbehovet til den aktuelle aktøren. Hver fase kan ha flere utbyggingsetapper.

Dersom det bygges ut i flere faser kan det i første fase anlegges administrasjons-, logistikk- og servicebygning, transformatorstasjon, etablering av kjøreveger og system for overvannshåndtering, samt bygging av første datahall. I senere etapper oppføres så flere datahaller. Det kan også være aktuelt med flere aktører, slik at det er behov for separate servicebygninger.

2.1.1 Bebyggelse

Innenfor næringsformålet vil det tillates oppføring av datahaller, administrasjons- og logistikkbygning med tilhørende driftsbygning, vannmagasin/-tårn for sløkkevann, samt nødvendige tekniske installasjoner som eksempelvis nødstrøms- og varmegjenvinningsanlegg. Innenfor byggeområdene tillates også tilhørende arealer for kjøreveger og parkering.

Under vises illustrasjonsplan av foreliggende konsept. Byggeområdene og adkomstvei vil bli fastsatt gjennom reguleringsplanen, mens bygg og internveier bare er et eksempel

Figur 2-1: Forslag til plankonsept (Multiconsult Norge AS).

Dersom det ikke landes kontrakt med et selskap for datalagring, kan det være aktuelt å etablere bebyggelse for annen kraftkrevende industri. Tiltaket skal fortsatt begrenses til de arealer, utnyttelsesgrad og byggehøyder som er oppgitt i planen.

2.1.2 Teknisk infrastruktur

Innenfor de ulike utbyggingsområdene vil det bli etablert internveier og parkeringsplasser. Det planlegges en større trafostasjon plassert sentralt i området. I tillegg kan det bli oppført mindre nettstasjoner i tilknytning til de ulike utbyggingsområdene.

Området/områdene vil bli inngjerdet med et ca. 4 meter høyt sikkerhetsgjerde. Felles atkomstvei gjennom området omfattes ikke av inngjerdingen.

Etablering av høyspentlinje fra Nedre Røssåga transformatorstasjon omsøkes etter eget lovverk og inngår ikke i denne reguleringen. Dette utføres av Nordkraft Prosjekt. Det er avsatt vegetasjonsskjerm mot bolig og fritidsbolig, samt langsmed Vesterliveien. Eksisterende vegetasjon skal videreføres så langt som mulig.

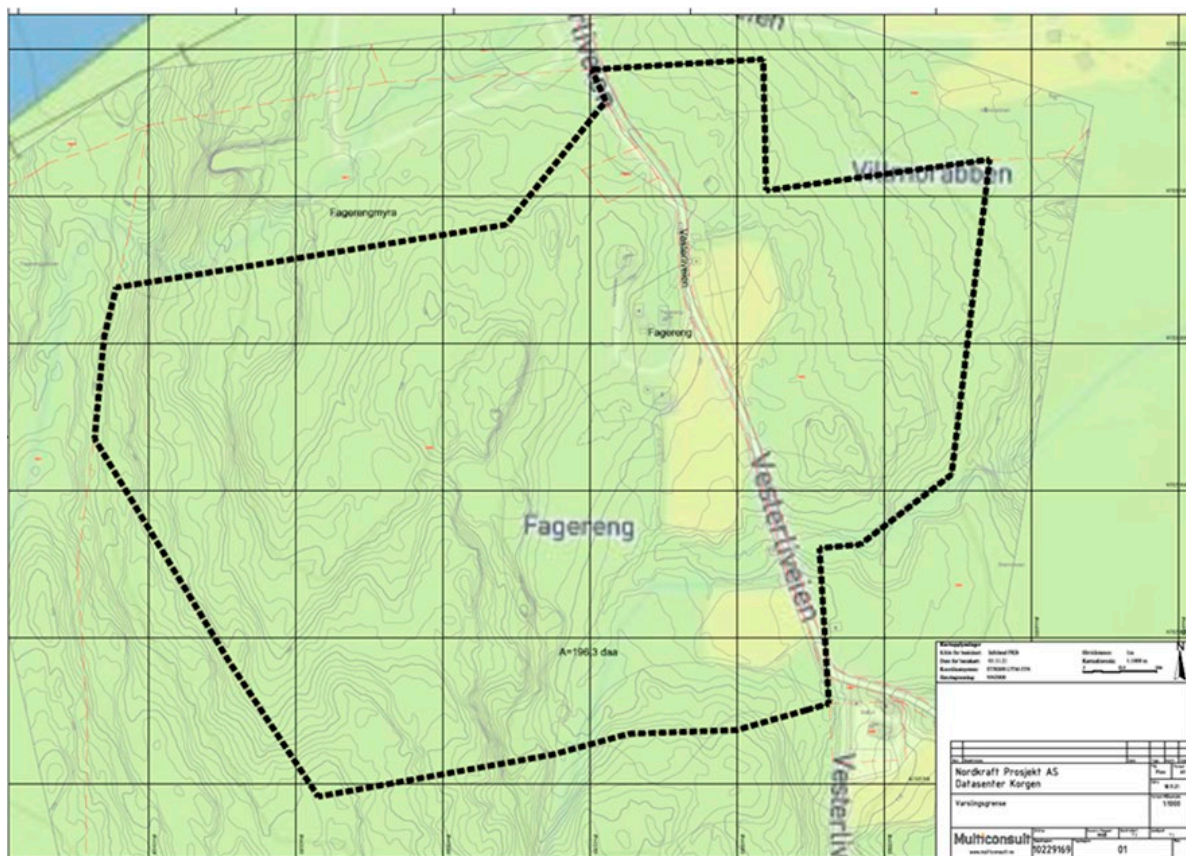
2.2 0-alternativ

Nullalternativet utgjør referansealternativet for utredningen og representerer forventet situasjon i influensområdet dersom tiltaket ikke blir gjennomført. Dette utgjør sammenligningsgrunnlaget for vurdering av konsekvensene ved alternativene. Dette betyr at nullalternativet per definisjon har ubetydelig miljøskade (0).

Området i dag består hovedsakelig av skog der store deler er avvirket. Planområdet er bebygd med en fritidsbolig og et bolighus med tilhørende garasje og fire landbruksbygninger av ulik størrelse. Den resterende delen av planområdet er ubebygd. Like sør for planområdet ligger en enebolig med tilhørende småhus.

Nordvest for planområdet ligger Nedre Røssåga trafostasjon, eid av Statkraft Energi. Ca. 500 meter nord for planområdet ligger et næringsområde. Ca. 1 km nord for planområdet ligger Vesterlia boligfelt.

Planområdet er i kommuneplanen for Hemnes avsatt til LNF-område uten planbestemmelser (Figur 2- 2). Planlagt tiltak er ikke i tråd med overordnet plan. Det er imidlertid igangsatt arbeid med revisjon av kommuneplanen, frist for å gi innspill til endringen er desember 2023.

Figur 2-2: Utsnitt fra kommuneplans arealdel (Kommunekart). varslet planområdet er markert med svart stiplet linje.

2.3 Tiltaks- og influensområde

Tiltaksområdet omfatter alle områder som blir fysisk berørt av selve tiltaket/inngrepet. Dette inkluderer i første rekke permanente anlegg/installasjoner.

Influensområdet omfatter tilstøtende områder der tiltaket vil kunne ha en indirekte effekt (støy/forstyrrelser, drenering, forurensning, etc.).

For temaet landbruk vurderes tiltakene ikke å få indirekte effekter utenfor tiltaksområdet. Influensområdes avgrensning derfor til varslet planområde.

3 Metode

Vurdering av ikke prissatte konsekvenser er gjennomført i henhold til Statens vegvesens håndbok V712, Konsekvensanalyser (2021).

Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens fremstilles gjennom beskrivelser og figurer ut fra metode i håndbokens kap. 6.8 Naturressurser.

3.1 Planprogram

Planprogrammet spesifiserer at følgende skal utredes innenfor temaet landbruk:

Eksisterende forhold beskrives, og det redegjøres for eventuelle konsekvenser for landbruket.

Det redegjøres bl.a. for hvor mye dyrka og dyrkbar jord som evt. foreslås nedbygd. Avbøtende tiltak vurderes der omdisponering medfører tap av drivverdige landbruksarealer.

Foreliggende veiledere, bl.a. Statens vegvesenshåndbok V712 Konsekvensanalyser legges til grunn. Metoden tilpasses plannivået.

3.2 Registreringskategorier naturressurser

Naturressurser inkluderer et bredt spekter av fagfelt og mange ulike grunnlagsdata, jf. tabellen nedenfor.

Reindrift konsekvensutredes som et eget tema. Vann omtales i noe grad i konsekvensutredning for naturmiljø. De øvrige registreringskategoriene er ikke ansett som relevante for planarbeidet og er derfor ikke utredet.

Tabell 2-1: Registreringskategorier

Registreringskategori	Forklaring
Jordbruk	Alt jordbruksareal, dvs. fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. I tillegg skal dyrkbar jord registreres og vurderes. Dyrkbar jord inngår ikke i jordvernmålet.
Reindrift	Her inngår beiteområder fordelt på årstidsbeiter, kalvingsområder, trekkleier, flyttleier, faste installasjoner/anlegg, oppsamlingsområder og andre viktige funksjonsområder og samvirkning mellom disse.
Utmark	Dette gjelder beiteområder (utmarksbeite) for husdyr, og viktige områder for vilt som jaktressurs og ferskvannsfiske i næringssammenheng.
Fiskeri	Her inngår gyte- og oppvekstområder for høstbare arter i kystvann inkludert strømningsforhold i sjøen. I tillegg inngår fiskeplasser for aktive og passive redskaper, andre viktige ressursområder i sjø og kaste- og låssettingsplasser.
Vann	Vann som naturressurs omfatter eksisterende og framtidige kilder for uttak av drikkevann, vann til næringsformål (begge senere omtalt med fellesbetegnelsen drikkevann) og større grunnvannsreservoar (akvifer).
Mineralressurser	Disse inndeles i fem ulike grupper: industrimineraler, naturstein, byggeråstoffer (fra fast fjell og løsmasser), metalliske malmer og energimineraler. Disse gruppene inngår i kategoriene forekomster, prospekter og områder med tildelte utvinningsretter ut fra hvor omfattende lokaliteten er undersøkt.

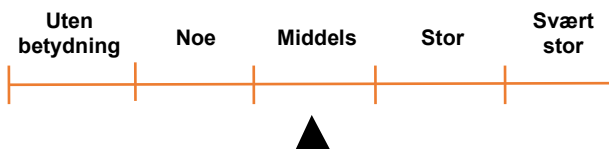
3.3 Verdi

Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning et område har i nasjonal sammenheng. For temaet landbruk er jordbruksarealer og dyrkbar jord delt inn i fem verdiklasser.

Tabell 2-2: Viser utsnitt av tabell med kriterier for verdisetting av naturressurser i Statens vegvesens Håndbok V712, Konsekvensanalyser (2021), og omfatter relevante verdikriterier for naturressurser.

Registrerings-kategori	Delkategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Jordbruk	Jordbruksareal med jordsmonnkart		Jordressursklasse 3 med store driftstekniske begrensninger. Jordressursklasse 4	Jordressursklasse 2 med store driftstekniske begrensninger Jordressursklasse 3 uten store driftstekniske begrensninger	Jordressursklasse 1 med store driftstekniske begrensninger. Jordressursklasse 2 uten store driftstekniske begrensninger	Jordressursklasse 1 uten store driftstekniske begrensninger
	Fulldyrka jord uten jordsmonnkart			Organisk jord eller jorddekt, tungbrukt	Jorddekt, lettbrukt og mindre lettbrukt ⁷⁵	
	Overflatedyrka jord eller innmarksbeite uten jordsmonnkart		Grunnlendt eller organisk jord	Jorddekt		
	Dyrkbar jord	Organisk jord. Jorddekt, ikke tidligere dyrka, som enten er tørkesvak eller ikke selvdrenert, eller er selvdrenert og blokkrik eller svært blokkrik	Jorddekt, tidligere dyrka. Jorddekt, ikke tidligere dyrka, som er selvdrenert og ikke blokkrik			
Utmark	Utmarksbeite	Mindre godt beite	Godt beite med middels utnyttelsesgrad	Svært godt beite og stor utnyttelsesgrad		
	Jakt og ferskvannsfiske	Uten næringsmessig betydning	Jakt- og/eller fiskeressurser med en viss næringsmessig betydning	Jakt- og/eller fiskeressurser med stor næringsmessig betydning	Spesielt viktig jakt eller fiskeressurser (f.eks. nasjonalt viktige laksevassdrag)	

Verdi angis på en fem-delt skala vist i figuren nedenfor. Linjalen sammenfaller med X-aksen i konsekvensvifta. Verdien settes ut fra verdien i 0-alternativet. Areal som inngår i vedtatte planer gis verdi tilsvarende forventet fremtidig situasjon.

Figur 2-1: Verdiskala. Kilde SVV håndbok V712 Konsekvensanalyser

3.4 Påvirkning

Med påvirkning menes en vurdering av hvordan det aktuelle området påvirkes som følge av planlagte tiltak. Påvirkning vurderes i forhold til 0-alternativet. Linjalen sammenfaller med y-aksen i konsekvensvifta.

Figur 2-2: Skala for vurdering av påvirkning. Kilde: Statens vegvesens Håndbok V712

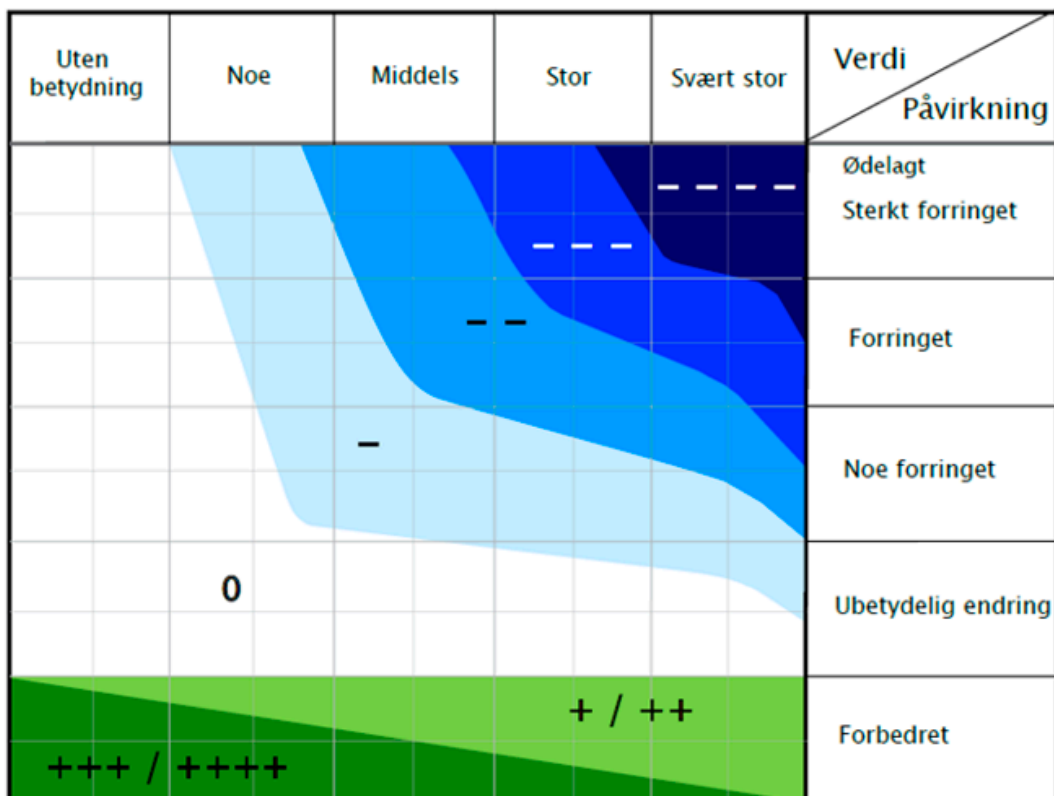
Tabell 2-3: Veiledning for vurdering av påvirkning naturressurser; jordbruk. Kilde: Statens vegvesens Håndbok V712

Tiltakets påvirkning	Jordbruk	Utmark
Ødelagt/ sterkt forringet	Betydelig areal foreslås omdisponert. Utbyggingsforslaget berører kjerneområde for landbruk eller et stort, sammenhengende jordbruksområde slik at det i stor grad reduserer muligheten til effektiv utnyttelse av jordbruksareal.	Arealbeslag eller fragmentering som fjerner muligheten til effektiv utnyttelse av beiteområder. Fragmentering, vandringshindre eller andre effekter som fjerner mulighetene for næringsmessig utnyttelse av jakt og fiske.
Forringet	Større areal foreslås omdisponert. Utbyggingsforslaget berører sammenhengende jordbruksområder av noe størrelse slik at det reduserer muligheten til effektiv utnyttelse av jordbruksareal.	Arealbeslag eller fragmentering som i betydelig grad reduserer muligheten til effektiv utnyttelse av beiteområder. Fragmentering, vandringshindre eller andre effekter som i betydelig grad reduserer mulighetene for næringsmessige utnyttelse av jakt og fiske.
Noe forringet	Mindre omdisponering foreslås. Berører et mindre og isolert jordbruksareal.	Arealbeslag eller fragmentering av beiteområder som i noen grad reduserer muligheten til effektiv utnyttelse av beiteområder. Fragmentering, vandringshindre og andre effekter som i noen grad reduserer mulighetene for næringsmessig utnyttelse av jakt og fiske.
Ubetydelig endring	Jordbruksareal/jordressurser berøres ikke, eventuelt kun noe dyrkbar jord.	
Forbedret	Bedret arrondering. Der det ligger til rette for å slå sammen dyrka jord til større enheter etter anlegg. Forbedret tilgjengelighet.	Bedret arrondering av beiteområder. Reduksjon av påkjørselsrisiko for beitedyr. Bedrete forhold for utøvelse av jakt og fiske (fjerning av vandringshindre, tilretteleggingstiltak for fiskeoppgang).

3.5 Konsekvens

Konsekvens framkommer når man sammenstiller verdi og påvirkning. Konsekvensen angir om planlagte tiltak medfører en forbedring eller forringelse av et område.

Skalaen for konsekvens går fra 4 minus til 4 pluss. De negative konsekvensgradene er knyttet til en verdiforringelse av et delområde, mens de positive konsekvensgradene forutsetter en verdiøkning etter at tiltaket er realisert.

Figur 2-3: Konsekvensvifta. Kilde: V712 Konsekvensanalyser

Tabell 2-4: Skala og veiledning for angivelse av konsekvensgrad. Kilde: Statens vegvesens Håndbok V712

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	4 minus (----)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Gjelder kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	3 minus (---)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	2 minus (--)	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig miljøskade for delområdet.
+ / ++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe forbedring (+), betydelig miljøforbedring (++)
+++ / ++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Benyttes i hovedsak der delområder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

Verdivurderinger

3.6 Datagrunnlag

Norsk Institutt for bioøkonomi (NIBIO) har utviklet tre kartlag som skal benyttes som utgangspunkt for verdsetting av jordbruksareal og dyrkbar jord i konsekvensutredninger etter Statens vegvesens Håndbok V712.

De aktuelle kartlagene er «Verdiklasser basert på jordsmonnkart», «Verdiklasser basert på AR5 og DMK» og «Verdiklasser for dyrkbar jord».

I de påfølgende avsnittene redegjøres det for de nevnte kartlagene, og datasettene de er basert på.

3.6.1 Verdiklasser basert på jordsmonnkart

Kartlaget «Verdiklasser basert på jordsmonnkart» benytter data fra 5300 km² jordbruksarealer hvor jordsmonnet er kartlagt i Norge. Kartlaget deler jordbruksarealet inn i fire klasser. Inndelingen er basert på «Jordressursklasser» som også er delt inn i fire etter jordsmonnets agronomiske egenskaper. Jordressursklassene framgår av tabell to som viser verdsetting av jordbruk og utmark i Statens vegvesens håndbok V712.

Beskrivelse av «Verdiklasser basert på jordsmonnkart»

- **Svært stor verdi:** Jord som er selvdrenert og relativt tørkesterk og som ikke krever andre innsatsfaktorer enn gjødsling og kalking. Jorda har god evne til å lagre plantetilgjengelig vann, og i tillegg egen evne til å drenere ut overflødig vann. Jordsmonnet er dypt og har vanligvis en dyptgående jordstruktur.

- **Stor verdi:** Jord som har grøftebehov, jord som periodevis kan være tørkeutsatt og jord som krever litt større innsats grunnet flere mindre begrensninger. Jorda i denne klassen er mer innsatskrevende, men med de rette tiltakene kan jordkvaliteten være på linje med klasse 1.

Denne klassen inneholder også jord med egenskaper som beskrevet under «Svært stor verdi», men med helling over 1:3 eller hyppig forekommende fjell i dagen.

- **Middels verdi:** Jord som har begrensninger som er mer eller mindre permanente. Begrensningene kan påvirke valg av vekster og agronomisk praksis, men for enkelte vekster kan begrensningene være ubetydelige. Vanlige begrensninger er fast fjell ved 50 til 100 cm dybde, høyt innhold av grus og stein, organiske jordlag, høyt leirinnhold og liten vannlagringsevne. Planert jord vil også havne i denne klassen.

Denne klassen inneholder også jord med egenskaper som beskrevet under 'Stor verdi', men med helling over 1:3 eller hyppig forekommende fjell i dagen.

- **Noe verdi:** Jord med store begrensninger eller kombinasjoner av begrensninger som i stor grad påvirker valg av vekster og agronomisk praksis. Areal i denne klassen kan imidlertid være godt egnet til noen bruksområder, for eksempel som beite.

Denne klassen inneholder også jord med egenskaper som beskrevet under 'Middels verdi', men med helling over 1:3 eller hyppig forekommende fjell i dagen.

3.6.2 Verdiklasser basert på AR5 og DMK

Kartlaget «Verdiklasser basert på AR5 og DMK» brukes i områder hvor det ikke er foreliggende kartlagt jordsmonndata. Opplysninger fra AR5 og DMK gir svakere grunnlag for å differensiere verdien av jordbruksareal enn det jordsmonndataen gir, og det gir ikke grunnlag for å identifisere jordbruksareal i klassen «Svært stor verdi».

Beskrivelse av «Verdiklasser basert på AR5 og DMK»:

- Stor verdi: Fulldyrka jord som er jorddekt og ikke tungbrukt.
- Middels verdi: Fulldyrka organisk jord, fulldyrka tungbrukt jord, samt innmarksbeite og overflatedyrka jord som er jorddekt.
- Noe verdi: Innmarksbeite og overflatedyrka jord som er grunnlendt eller har organiske jordlag.

3.6.3 Verdiklasser for dyrkbar jord

Kartlaget «Verdiklasser for dyrkbar jord» viser dyrkbar jord fordelt på klassene middels og noe verdi, basert på egenskaper fra datasettet «Dyrkbar jord» og DMK.

Dyrkbar jord er areal som ikke er fulldyrket, men som ut ifra agronomisk perspektiv kan dyrkes opp til fulldyrket jord, og som holder kravene til klima og jordkvalitet for plantedyrking. Datasettet er et uttrekk fra digitalt markslagskart (DMK), og oppdateres årlig mot arealressurskartet AR5.

Dyrkbar jord kan være registrert på arealtypene overflatedyrket jord, innmarksbeite, skog, åpen fastmark og myr i AR5

Beskrivelse av «Verdiklasser for dyrkbar jord»

- Middels verdi: Dyrkbar jord som er selvdrenert og ikke blokkrik, samt tidligere jordbruksareal som kan dyrkes opp igjen.
- Noe verdi: Annen dyrkbar jord.

3.6.4 Arealressurskart AR5

AR5 er et nasjonalt kart som beskriver arealressursene ut fra produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk. AR5 er detaljert og landsdekkende og dekker i hovedsak alt areal med unntak av områder i fjellet. Arealressursstatistikk for AR5 oppdateres årlig.

Alt areal klassifiseres etter arealtyper. For Hemnes kommune er arealtyper fordelt slik:

Tabell 5-1: Arealklasser fra AR5 for Hemnes kommune.

Totalt areal fra Kartverket

Arealklasser fra AR5

	Areal (daa)	%
Fulldyrka jord	19 971	1.4
Overflatedyrka jord	489	0.0
Innmarksbeite	3 974	0.3
Produktiv skog	190 241	13.3
Uproduktiv skog	50 936	3.6
Åpen myr	19 115	1.3
Åpen jorddekt fastmark	4 560	0.3
Åpen skrin fastmark	37 603	2.6
Bebyggelse	4 482	0.3
Samferdsel	2 483	0.2
Snø og isbre	3	0.0
Totalt kartlagt i AR5	333 857	23.3

Kilde: NIBIO, AR5 årsversjon 2021.

Totalt areal fra Kartverket

	Areal (daa)
Land	1 430 060
Ferskvann	159 440
Totalt	1 589 500

Kilde: Kartverket, 2022.

Arealtall fra Kartverket og NIBIO vil avvike på grunn av forskjellig datagrunnlag, kartprojeksjon og generalisering.

Areal

1 dekar = 1000 m² og 1000 dekar = 1 km².

Definisjoner klassifiseringstyper:

- Fulldyrka jord: Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløyedybde, og kan nyttes til åkervekster eller til eng, og som kan fornyes ved pløying.
- Overflatedyrka jord: Jordbruksareal som for det meste er rydda og jamna i overflata, slik at maskinell høsting er mulig.
- Innmarksbeite: Jordbruksareal som kan brukast som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekket av kulturgress og beitetålede urter.
- Skog: Areal med minst 6 tre pr dekar som er eller kan bli 5 m høge, og som er jamt fordelt på arealet.
- Myr: Areal med myrvegetasjon og minst 30 cm tjukt torvlag.
- Åpen fastmark: Areal som ikke er myr, og heller ikke er jordbruksareal, skog, bebygd eller samferdsel.
- Bebygd: Areal som er utbygd eller betydelig opparbeida, samt tilstøytende areal som i funksjon er nært knyttet til bygningene.
- Samferdsel: Vegar og jernbane.
- Snøisbre: Isbre eller snø som ikke smelter om sommeren.
- Ferskvann: Innsjø, elv og bekk.
- Hav: Sjø og hav.

3.6.5 Digitalt markslagskart (DMK)

Datasettet DMK er et historisk datasett som inneholder følgende temalag:

- Arealtilstand
- Potensiell skogbonitet
- Tilleggsklassifisering av skog og skogreisingsmark
- Jordklassifisering
- Myrklassifisering
- Impedimentsprosent

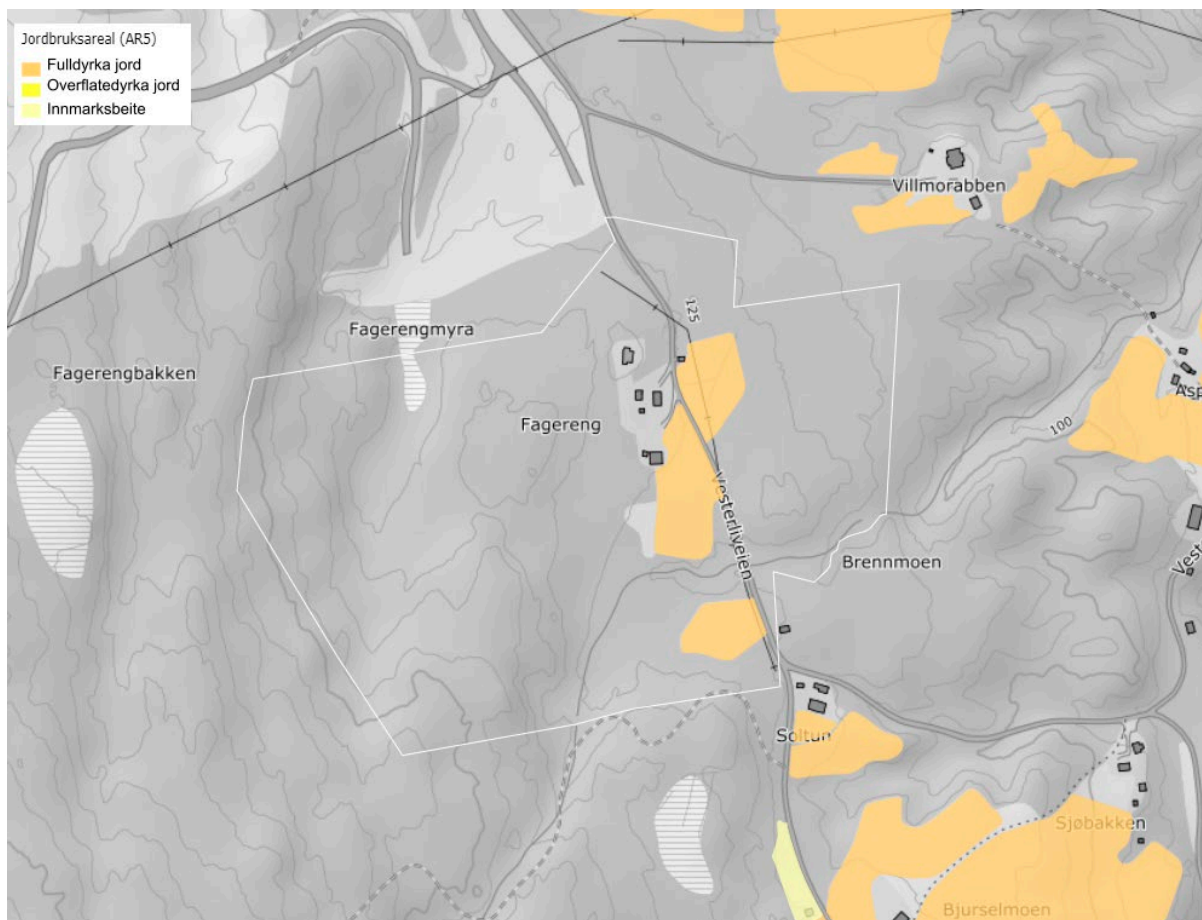
3.7 Jordbruk

Iht. AR5 har Hemnes kommune 24 434 daa dyrket jord. Dette utgjør 1,7 prosent av det totale landarealet i kommunen.

Av dette er 19 971 daa av jordbruksarealet fylldyrket jord, 489 daa er overflatedyrket jord og 3 974 daa benyttes til innmarksbeite.

3.7.1 Jordbruksareal

Innenfor planområdet er det iht. AR5 registrert 13,3 daa fulldyrket jord.

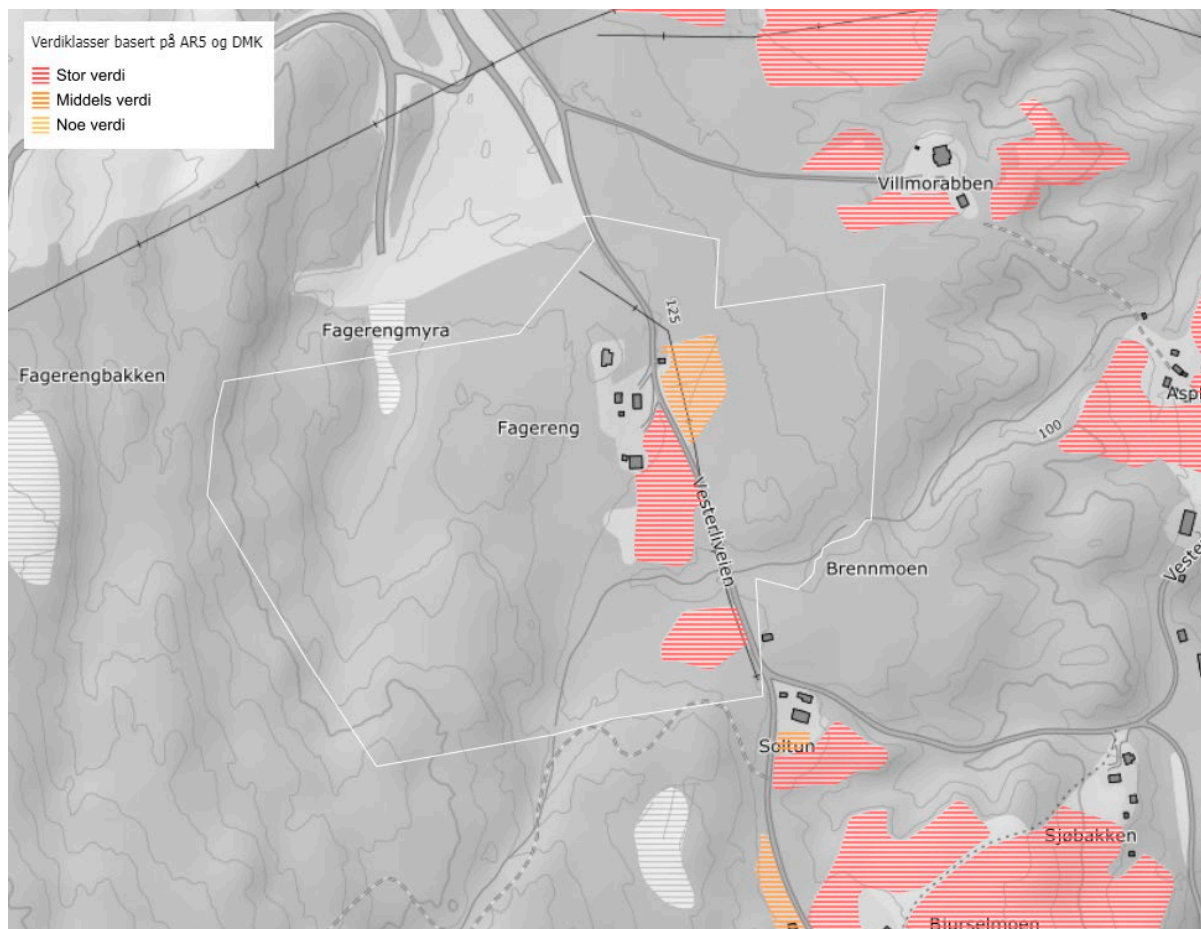

Figur 4-1: Jordbruksarealer registrert i AR5. Kilde: NIBIO Kilden

3.7.2 Jordbrukskvalitet

Det er ikke kartlagt jordsmonndata i planområdet.

Som følge av dette benyttes kartlaget Verdiklasser basert på AR5 og DMK. Iht.dette kartlaget er det registrert 9,2 daa med stor verdi, og 4,1 daa med middels verdi innenfor planområdet. Arealene er sammenfallende med de registrerte jordbruksarealene i planområdet.

Figur 4-2: Verdiklasser basert på AR5 og DMK. Kilde NIBIO.

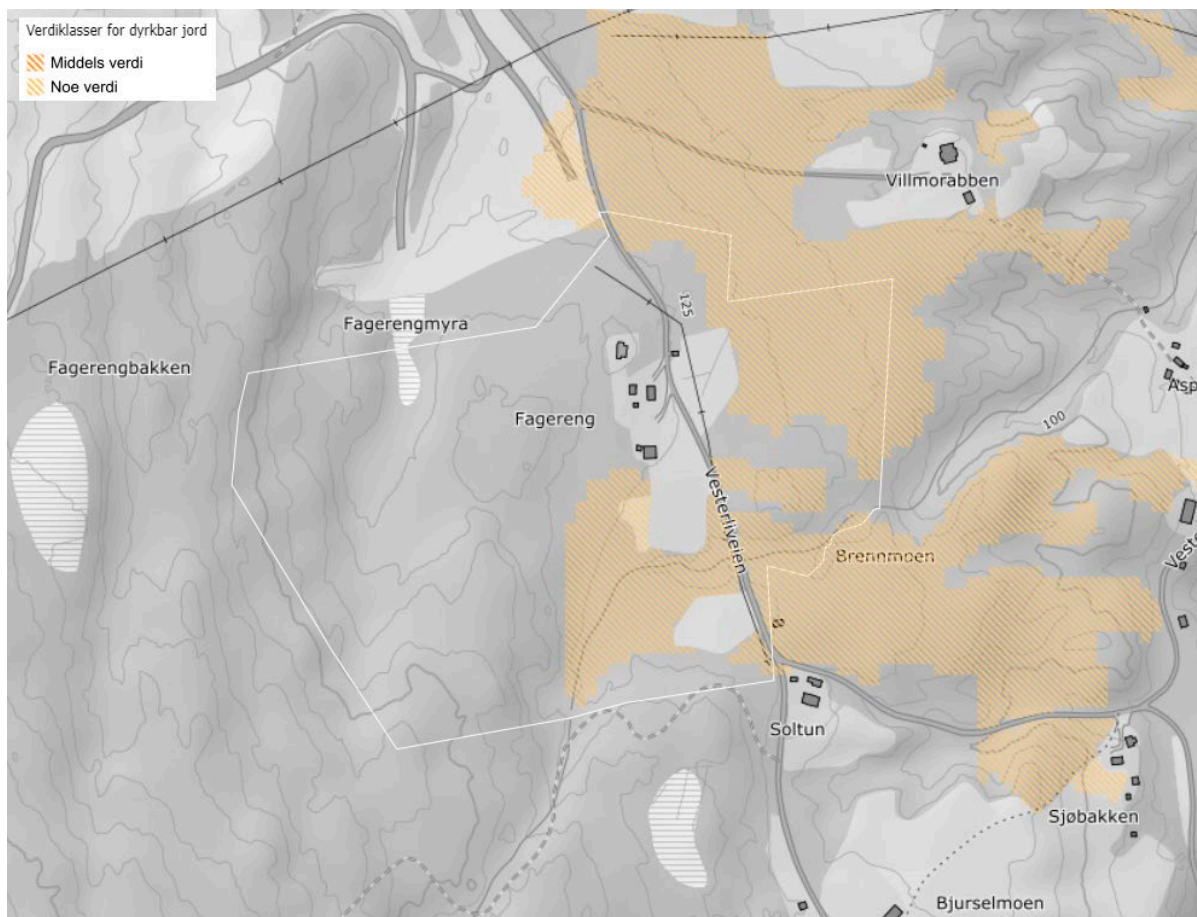
3.7.3 Dyrkbar jord

51,3 daa er registrert som dyrkbar jord innenfor planområdet. Dette er arealer som ikke er fylldyrket i dag, men fra et agronomisk perspektiv ligger jordkvaliteten og klimatiske forhold til rette for plantedyrking.

Tabell 5-2: Dyrkbar jord innenfor planområdet, fordelt på arealtyper. Kilde NIBIO

Overflatedyrka jord	0,0
Innmarksbeite	0,0
Skog	50,4
Myr	0,0
Åpen fastmark	0,9
Sum innen området	51,3

Av arealene som er registrert som dyrkbar jord i planområdet er vurdert å ha noe verdi.

Figur 4-3: Verdiklasser for dyrkbar jord. NIBIO kilden

3.7.4 Verdivurdering jordbruk

Av det totale arealet i planområdet på 197,2 daa er 13,3 daa registrert som fulldyrket jordbruksareal. 51,3 daa av planområdet er klassifiseres som dyrkbar jord av noe verdi (se delkapittel. 3.6.3). Av dette er alt bortsett fra 0,9 daa åpen fastmark klassifisert som skog.

Det resterende arealet på 132 daa av planområdet klassifiseres som ikke dyrkbar jord, og iht. verdikriteriene for jordbruk i Statens vegvesens Håndbok V712 vurderes disse arealer å være av ubetydelig verdi (se tabell 2-2).

Samlet verdi for jordbruk vurderes derfor som «**Noe verdi**».

3.8 Beite

Iht. NIBIO er det tre beitelag i Hemnes kommunen, hvor planområdet på 197,2 daa i sin helhet innenfor beiteområdet til Vestfjellet beitelag. I 2021 hadde Vestfjellet beitelag 11 medlemmer, og berørte et areal på totalt på 331 km². Av dette var 305 km² er tilgjengelig beiteareal. Planområdet utgjør 0,06 prosent av det totale beiteområdet til Vestfjellet beitelag ($0.197 / 331 * 100 = 0.06 \%$).

Iht. NIBIO ble det i 2021 sluppet 3988 sau og lam, og 206 storfe i beiteområdet. Dette gir 13 sau per km² på det tilgjengelige beitearealet, som tilsier 2,6 sau innenfor planområdet.

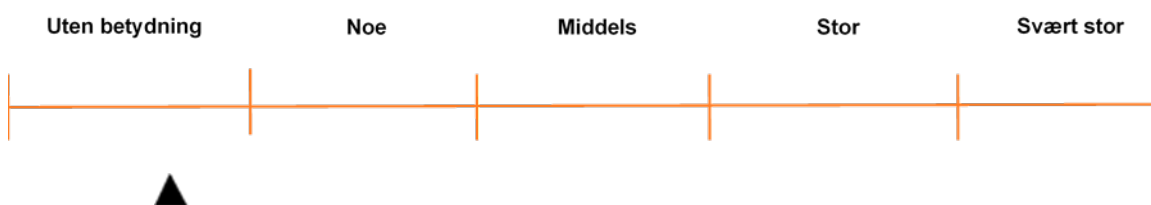
Det ble i 2021 melding inn et tap på 41 sau og 342 lam. Tapsårsak er ikke kjent. Ingen storfe ble meldt tapt.

3.8.1 Verdivurdering beite

Planområdet ligger i sin helhet innenfor Vestfjellet beitelag, og utgjør 0,06 % av det totale beiteområdet. Om man legger til grunn rapporterte tall for 2020 iht. NIBIO beiter 13 sau pr. km². Dette medfører at 2,6 sau og lam beiter innenfor planområdet av et totalt antall på 3988.

I planområdet er det ikke utarbeidet vegetasjonskart eller beitekvalitetskart for beiteområdet til Vestfjellet beitelag. Planområdet består primært av barskog hvor det kan være vanskelig å anslå beitekvalitet. Gjennom antall dyr pr. km² så kan man allikevel anta at kvaliteten på beitemarken ikke er av høy kvalitet ettersom man da nok ville hatt større tettet enn 13 sau pr. km².

Ut fra verdisettingskriteriene i V712 blir utmarksbeitet innenfor planområdet vurdert til å være «uten betydning».

3.9 Skogbruk

Iht. NIBIO er det 534 349 daa registrert skogsareal i Hemnes kommune, hvorav 190 275 daa er klassifisert som produktiv skog. 51 118 daa er klassifisert som uproduktiv skog, og 292 956 daa er uklassifisert. I tabell 5-4 framgår klassifiseringen, og fordelingen av skogsarealene.

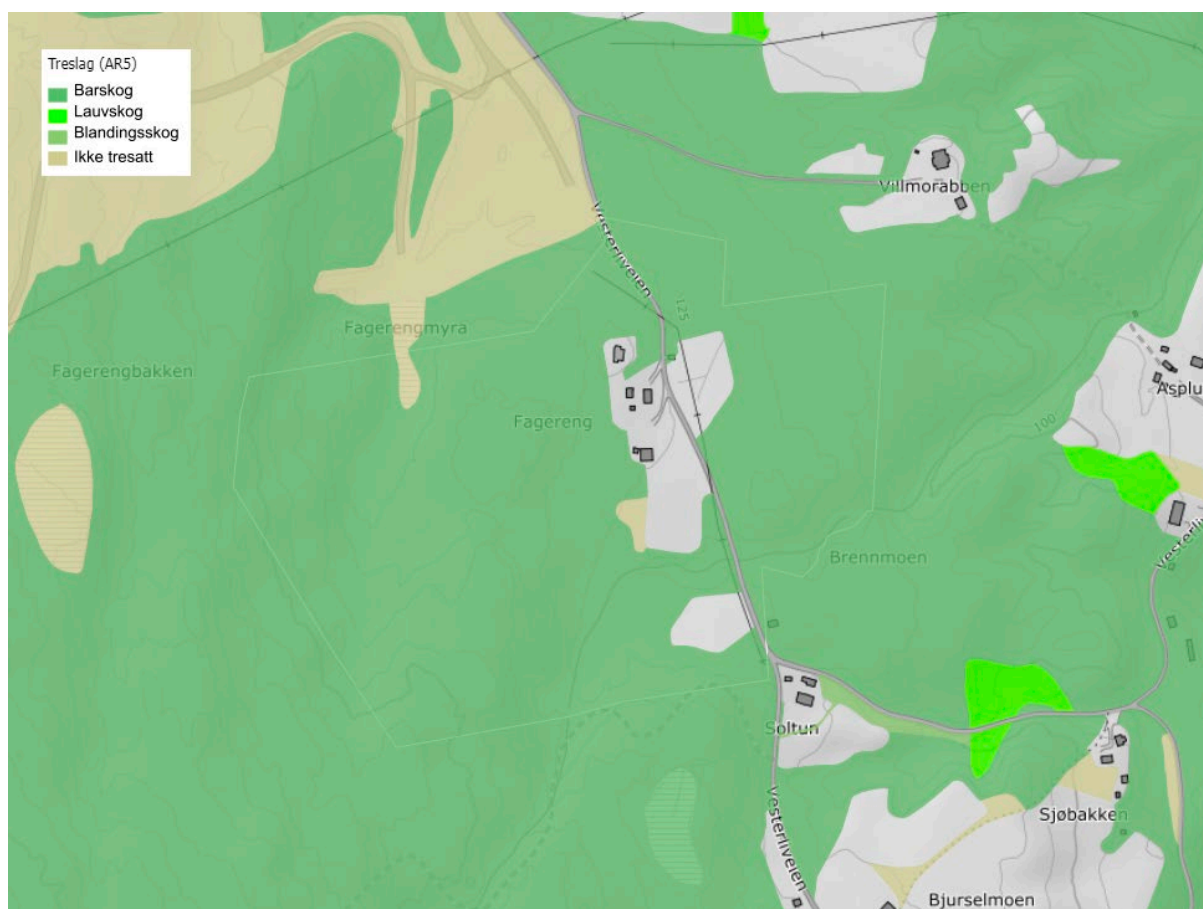
Tabell 5-3: Skogsinformasjon Hemnes kommune.

	Barskog	Blandingsskog	Lauvskog	Skog på myr	Totalt (daa)
Svært høy bonitet	0	0	0	0	0
Høy bonitet	45 504	2 280	11 102	9	58 894
Middels bonitet	68 748	4 722	14 156	10	87 637
Lav bonitet	36 063	7 586	7	88	43 744
Uproduktiv skog	7 617	12 279	28 846	2 376	51 118
Uklassifisert skog					292 956
Totalt	157 932	26 867	54 111	2 482	534 349

Kilde: NIBIO, AR5 årsversjon 2021 og AR50 årsversjon 2021.

3.9.1 Treslag

I planområdet er det kun registrert barskog iht. AR5. I omkringliggende områder er det innslag av Lauvskog, men dalføret domineres av Barskog.

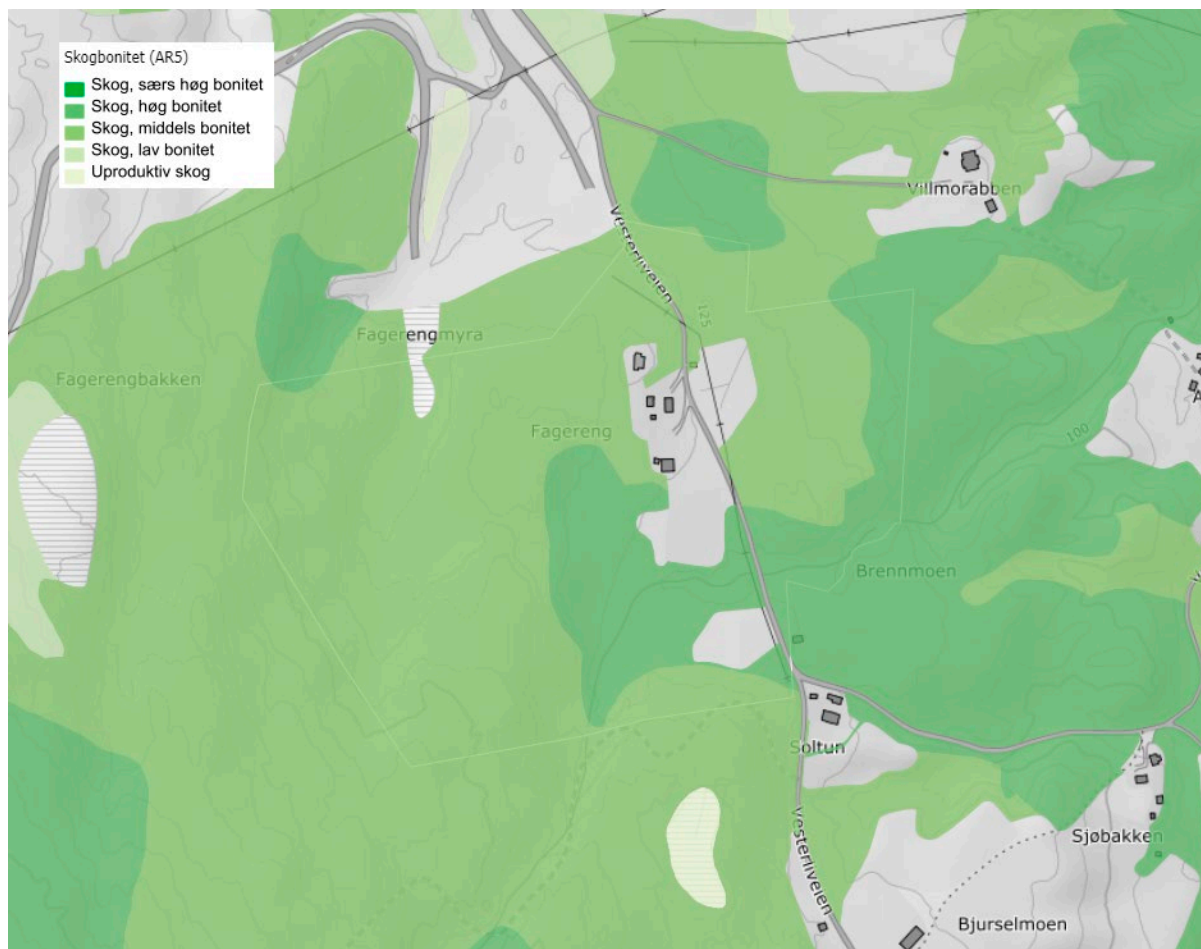

Figur 4-4: Treslag. Kilde NIBIO Kilden

3.9.2 Bonitet

Innenfor planområdet er det ca. 175,2 daa registrert som skog, og alt dette er registrert som produktiv skog iht. AR5. Av dette er 132,6 daa skog middels bonitet som har en produksjonsevne på 0,3-0,5 m³ pr. daa. 42,5 daa er skog registrert med høy bonitet, og en produksjonsevne på 0,5-1,0 m³ pr. daa.

I de tilgrensende områdene til planområdet er det også en dominans av skog med middels bonitet med innslag av felt med høy og lav bonitet.

Figur 4-5: Skogsbonitet, NIBIO Kilden.

3.9.3 Verdivurdering skogbruk

Planområdet er i hovedsak skogdekt med en overvekt av barskog med middels bonitet.

50,4 daa av 175,2 daa skogsarealer innenfor planområde er klassifisert som dyrkbar jord av middels verdi. Av dette er 31,6 daa av høy bonitet og 18,8 daa av middel bonitet. Iht. Statens vegvesens håndbok V712 skal dyrkbar jord i skogbruksarealer vurderes under jordbruk. Dyrkbar jord av middels verdi beskrives som er selvdrenert og ikke blokkrik, og er angitt med middels verdi under dyrkbar jord i tabell 2-2, Kriterier for verdisetting av naturressurser.

Når arealene registrert som dyrkbar jord er tatt ut gjenstår 124 daa skogsarealer. Av dette er 10,3 daa av høy bonitet og 113,6 daa med middels bonitet. Som følge av at skogsarealer med middels bonitet er dominerende i planområdet vurderes skogbruket til «**noe verdi**».

4 Omfang og konsekvenser

4.1 0-alternativet

0-alternativet innebærer en videreføring av dagens situasjon, og medfører ingen endring.

4.1.1 Jordbruk

0-alternativet vil ikke ha noen påvirkning for jordbruket. Dagens situasjon videreføres, dvs. at det ikke foretas inngrep som berører jordbruksressursene, verken mht. arealtap, driftsmessige begrensninger eller atkomstforhold.

Verdi: Uten betydning

Påvirkning: Ubetydelig endring

Konsekvens: Ubetydelig (0)

4.1.2 Beite

0-alternativet vil ikke ha noen påvirkning for beitebruken. Dagens situasjon videreføres, dvs. at det ikke foretas inngrep som berører beiteressursene, verken mht. arealtap, driftsmessige begrensninger eller atkomstforhold

Verdi: Uten betydning

Påvirkning: Ubetydelig endring

Konsekvens: Ubetydelig (0)

4.1.3 Skogbruk

0-alternativet vil ikke ha noen påvirkning på skogbruket. Dagens situasjon videreføres, dvs. at det ikke foretas inngrep som berører skogbruksressursene, verken mht. arealtap, driftsmessige begrensninger eller adkomstforhold.

Verdi: Uten betydning

Påvirkning: Ubetydelig endring

Konsekvens: Ubetydelig (0)

4.2 Hovedalternativet

Hovedalternativet legger opp til en utbygging med høy utnyttelsesgrad, og vil medføre at alle eiendommer innenfor planområder blir bebyggt. Dyrket mark skal videreføres så langt som mulig.

4.2.1 Jordbruk

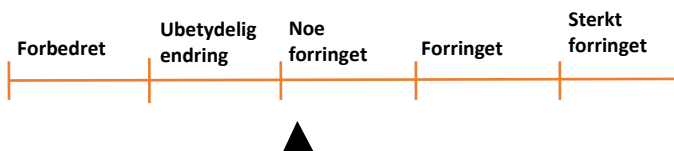
Tiltaket vil medføre omdisponering av 3,2 daa registrert som fulldyrket jord, og 51,3 daa registrert som dyrkbar jord. Etablering av tiltaket vil ikke medføre arealtap, driftsmessige begrensninger eller endre adkomstforhold til tilgrensende eller nærliggende aktive jordbruksarealer.

Arealet med fulldyrket jord i planområdet begrenset, og ville derfor isolert sett ha vært utfordrende å drifte. Men planområdet ligger i et større sammenhengende jordbruksområde som går langs dalføret, og det vil være mulig med deling av jordbruksutstyr, samt at forsendelser og leveranser i området kan samkjøres. Basert på dette vurderes jordbruksarealene i planområdet å være relativt greie å drifte.

Arealene registrert som dyrkbar jord i utgjør en liten andel av det totale arealet i dalføret, og deler av arealet i planområdet er i kartlaget «Verdiklasser basert på AR5 og DMK» angitt med middels verdi. I dalføret for øvrig er det en overvekt av arealer med stor verdi.

Planområdet inngår i et større sammenhengende feltene med dyrkbar jord angitt til noe verdi i kartlaget «Verdiklasser for dyrkbar jord». I dalføret generelt sett er det en overvekt av arealer med noe verdi, men det er også større arealer angitt til middels verdi som vurderes som mer aktuell hvis det skal etableres nye arealer med dyrket jord i området.

Med bakgrunn i det nevnte vurderes tiltaket å medføre noe forringelse av jordbruket i planområdet.

Jordbruk er vurdert til noe verdi, og tiltakene i hovedalternativet vurderes å medføre noe forringelse av jordbruket innenfor planområdet. En sammenstilling av verdi og påvirkning gir konsekvensgrad ingen/ubetydelig (0).

Verdi: Noe verdi

Påvirkning: Noe forringet

Konsekvens: Ubetydelig miljøskade (0)

4.2.2 Beite

Planområdet ligger i sin helhet innenfor beiteområdet til Vestfjellet beitelag, og vil medføre en omdisponering av 197,2 daa. Etablering av tiltaket vurderer ikke medføre arealtap, driftsmessige begrensninger eller endrede adkomstforhold for beiteområdet utenfor planområdet.

En nedbygging av beitearealet i planområdet vil i liten grad påvirke beiteområdet til Vestfjellet beitelag ettersom det kun utgjør 0,06% av det totale beiteområdet. Iht. tall fra 2020 (NIBIO) er det innenfor beiteområdet en tetthet på 13 sau pr. km². Det utgjør 2,6 sau beiter innenfor planområdet. Med bakgrunn i dette vurderes påvirkningen av tiltaket på beiteområde til Vestfjellet beitelag å være så marginale at de medfører en ubetydelig endring.

Verdiene av utmarksbeite i planområdet er vurdert til uten verdi, og tiltakene i hovedalternativet medføre en ubetydelig endring for beitebruket i Vestfjellet beitelag. En sammenstilling av verdi og påvirkning gir konsekvensgrad ingen/ubetydelig (0).

Verdi: Uten betydning

Påvirkning: Ubetydelig endring

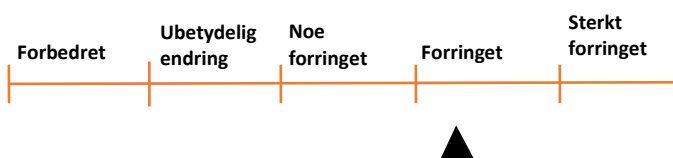
Konsekvens: Ubetydelig miljøskade (0)

4.2.3 Skogbruk

175,2 daa av planområdet består i dag av skogsarealer med produktiv skog. En realisering av hovedalternativet vil medføre at dagens skogsarealer blir omdisponert.

Etablering av tiltaket vil ikke medføre arealtap, driftsmessige begrensninger eller endrede adkomstforhold for skogsdrift utenfor planområdet.

Majoriteten av skogbruksarealer i området er av middels bonitet (132,6 daa), men det er også betydelige innslag av høy bonitet (42,5 daa). Av dette ligger er 50,4 daa innenfor arealer klassifisert som dyrbar jord. Disse skogbruksarealer skal iht. Statens vegvesens håndbok V712 vurderes under jordbruk. Når arealene registrert som dyrkbar jord er tatt ut gjenstår 124 daa skogsarealer, hvorav 10,3 daa er av høy bonitet og 113,6 daa med middels bonitet. Med bakgrunn i dette vurderes det at tiltaket vil medføre noe forringet av arealene.

Skogbruket er vurdert til noe verdi, og tiltakene i hovedalternativet vurderes å medføre forringelse av jordbruket innenfor planområdet. En sammenstilling av verdi og påvirkning gir konsekvensgrad 1 minus (-).

Verdi: Noe verdi

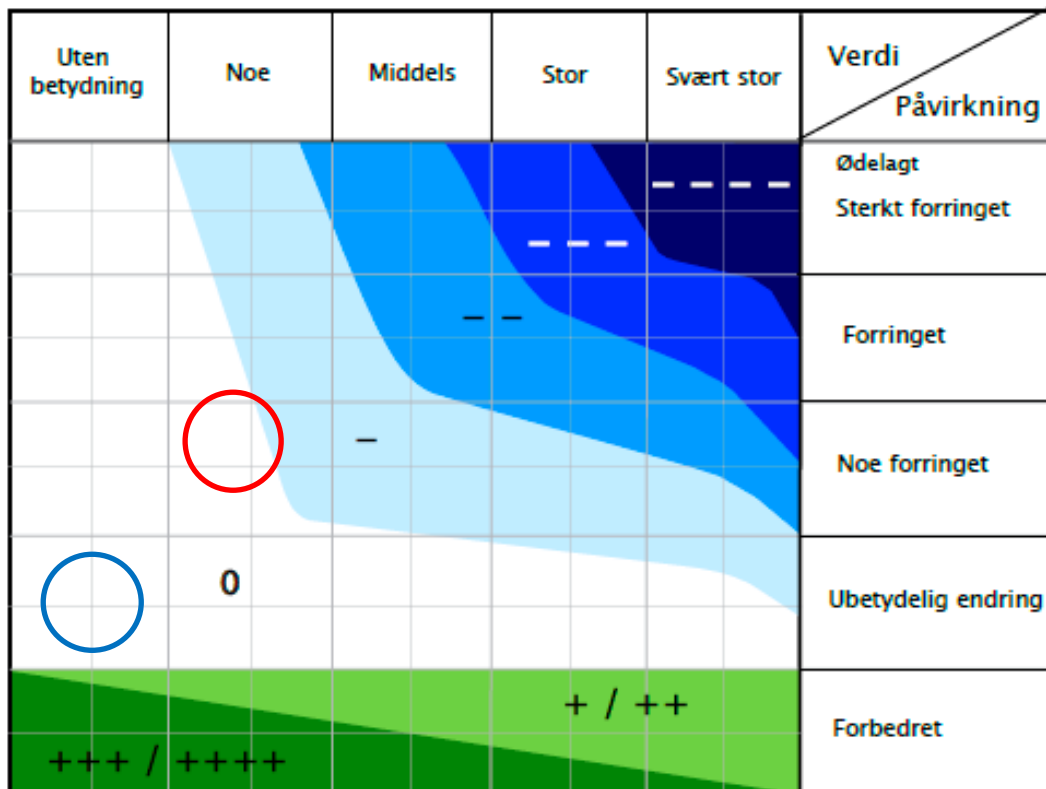
Påvirkning: Forringet

Konsekvens: Noe miljøskade (-)

4.2.4 Samlet omfang og konsekvens

Tiltaket vil medføre en nedbygging av planområdet som vil hovedsakelig påvirke produktive skogsarealer og dyrkbar jord. Noe fulldyrket jord vil også omdisponeres, men majoriteten av fulldyrket jord i planområdet vil ikke bli påvirket av tiltaket. Tiltaket vurderes ikke å få konsekvenser utover planavgrensningen.

Med bakgrunn i overnevnte punkter, og iht. Statens vegvesens håndbok V712 vurderes tiltaket å medføre ubetydelige miljøskader (0) på naturressursene i planområdet.

Figur 5-1: Konsekvensvifta med virkninger for landbruk. Grad av konsekvens er angitt på skalaen ubetydelig (hvit) til forbedret (grønt) og ødelagt/sterkt forringet (mørkeblått). Rød sirkel viser samlet konsekvens for utbyggingsalternativet, blå sirkel viser 0-alternativet.

5 Avbøtende tiltak

Planlagt tiltak vil medføre omdisponering av skogbruksarealer. Utbyggingsalternativet legger opp til en relativ høy utnyttelsesgrad. En ev. ytterligere fortetning anses som derfor ikke som en mulighet.

Ettersom produktive skogsarealer utgjør majoriteten av planområdet anses det ikke som hensiktsmessig å ta inn bestemmelser om at disse arealene skal søkes bebygd til slutt, slik at skogbruksaktiviteten kan pågå så lenge som mulig.

6 Grunnlagsmateriale / kilder

- Håndbok V712. Konsekvensanalyser, Statens vegvesen, 2021
- Verdisetting og påvirkning av jordbruksareal ved konsekvensanalyser. Vedlegg til Statens vegvesen håndbok V712, NIBIO rapport, vol.3, 108/2017
- Digitale kilder:
 - NIBIO Kilden; Arealinformasjon og Jordsmonn
 - NIBIO Gårdskart